

**ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ
ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗΣ ΣΤΟ ν. 1876/1990 ΔΙΑΙΤΗΣΙΑΣ**

*
_____

- I. Είναι γνωστή η δυνατότητα της μονομερούς προσφυγής της εργατικής πλευράς στη Διαιτησία που προβλέπεται στο άρθρο 16 παρ. 1γ του Ν. 1876/1990 για τις «ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις».

Συγκεκριμένα στη σχετική διάταξη αναφέρεται ότι η προσφυγή στη διαιτησία, μεταξύ άλλων, μπορεί να γίνει «.....*Μονομερώς από συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων, εφόσον αποδέχονται στην πρόταση του Μεσολαβητή που απορρίπτει ο εργοδότης.....*».

Σύμφωνα με τους συντάκτες του νόμου 1876/90 η διαιτησία έχει επικουρικό και οριακό ρόλο και η συμβολή της στη διανεμητική λειτουργία είναι αναμφίβολη, κυρίως για τους τομείς της παραγωγής όπου ο εκσυγχρονισμός των σχέσεων εργασίας – κεφαλαίου καθυστερεί και ο συσχετισμός των δυνάμεων δεν ευνοεί.

Αρκετό καιρό πριν την κρίση και πρόσφατα με αφορμή την κρίση, οι συντηρητικές δυνάμεις του τόπου, όπως αυτές εκφράζονται σε διάφορους και πολλές φορές ετερόκλητους χώρους, επαναφέρουν το θέμα της δυνατότητας της μονομερούς προσφυγής, εκ μέρους της εργατικής πλευράς, στη διαιτησία του νόμου 1876/90, δικαίωμα που για την άσκησή του δεν απαιτείται η συναίνεση και της εργοδοτικής πλευράς (αίτημα που προβάλλει επίμονα η πλευρά αυτή), επικαλούμενοι τρόπον τινά την ισότητα των όπλων και κατ' επέκταση την αντισυνταγματικότητα ή την αντίθεση με τις διεθνείς συμβάσεις, της σχετικής ρύθμισης.

Σημειώνω ότι με ομόφωνη απόφαση της πλήρους Ολομέλειας του Α.Π. (25/2004) κρίθηκαν ως συμβατές με το Σύνταγμα και τις Διεθνείς Συμβάσεις οι σχετικές, με τη μονομερή προσφυγή της εργατικής πλευράς στη διαιτησία του ν. 1876/90, διατάξεις. Η ως άνω απόφαση έκρινε ότι «.....υποδείξεις (του άρθρου 6 της δ.σ.ε. 154/1981 για την εκούσια διαιτησία), καθόσον αφορά την ελληνική έννομη τάξη, έχουν υλοποιηθεί με το Σύνταγμα που κατοχυρώνει την ελευθερία των Συλλογικών Διαπραγματεύσεων και την ελεύθερη άσκηση του συνδικαλιστικού δικαιώματος, αλλά και με τον ν. 1876/90, δεδομένου ότι ο θεσμός της υποχρεωτικής διαιτησίας δεν επιβάλλεται ως αποκλειστικό σύστημα διαιτησίας και δεν εκτοπίζει τον βασικό στόχο, δηλαδή την

προτεραιότητα των συλλογικών διαπραγματεύσεων, αλλά ενεργοποιείται μόνον κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση που αυτές (διαπραγματεύσεις) αποτύχουν.

Παρέπεται, απ' αυτά, ότι οι διατάξεις του ν. 1876/90 και μάλιστα εκείνη του άρθρου 16 παρ. 1 όχι μόνο δεν αντίκεινται στο άρθρο 6 της 154 δ.σ.ε., αλλά εναρμονίζονται πλήρως προς αυτό, αφού επιδιώκουν την ειρηνική επίλυση των συλλογικών διαφορών σε κλίμα συμφιλίωσης, χωρίς οξύτητες και πιέσεις .....».

II. Το τελευταίο διάστημα Ευρωπαίοι και Αμερικανοί αναλυτές ασκούν κριτική στα κυβερνητικά μέτρα και αμφισβητούν τον ελληνικό μονόδρομο.

Το εκφοβιστικό δίλημμα ΔΝΤ ή πτώχευση, το οποίο αναπαράγεται ευρέως στα καθ' ημάς, δεν φαίνεται να πείθει τα εγκυρότερα εκ των ευρωπαϊκών ή και αμερικανικών μέσων ενημέρωσης.

Όπως έγραψε χαρακτηριστικά ο Guardian προ ημερών «Μία κατ' όνομα σοσιαλιστική κυβέρνηση θα στείλει στα ύψη το ΦΠΑ και θα αποδυθεί σε πόλεμο με τους δημοσίους υπαλλήλους της, καταργώντας θέσεις εργασίας, περικόπτοντας μισθούς και συντάξεις – και όλα αυτά για να μη χαλάσει τη ζαχαρένια των αγορών ομολόγων». (βλ. σχετικά με τα ανωτέρω δημοσίευμα της Κυριακάτικης ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ στις 9 Μαΐου 2010).

Παράλληλα οι εκτιμήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για την πορεία του δημόσιου χρέους της Ελλάδας προκαλούν δικαιολογημένο προβληματισμό. Στη σχετική έκθεση που εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο του ΔΝΤ (βλ. σχετικά δημοσιεύματα για την έκθεση αυτή στον τύπο της 12^{ης} Μαΐου 2010), εκτιμάται ότι το δημόσιο χρέος της Ελλάδας θα αυξηθεί από 115% του ΑΕΠ το 2009 στο 149% του ΑΕΠ το 2013, για να υποχωρήσει σταδιακά στο 120% του ΑΕΠ μέχρι το 2020.

Έχουμε μπροστά μας μία τετραετία εξαιρετικά σκληρών μέτρων λιτότητας, τα οποία θα συνοδευτούν από εντυπωσιακή αύξηση του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Ακόμη λοιπόν και στο τέλος της επόμενης δεκαετίας, έχοντας υποστεί τα πάνδεινα σε οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο, θα χρωστάμε, ως ποσοστό επί του ΑΕΠ περισσότερο από ότι στα τέλη του 2009.

Και όλα αυτά, υπό την κοινή παραδοχή Κυβέρνησης, Αντιπολίτευσης και ΣΕΒ (βλ. σχετικά δημοσιεύματα του τύπου στις 12 Μαΐου 2010 απ' αφορμή τη Γενική Συνέλευση του ΣΕΒ στις 11-5-2010) ότι το «σημερινό μοντέλο λειτουργίας του κράτους ευθύνεται για το ότι η χώρα έφθασε στα όρια της χρεωκοπίας».

Εύλογα λοιπόν τίθεται, εν μέσω των ανωτέρω, το ερώτημα του πως θα συμβάλλει η κατάργηση της μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία από την εργατική πλευρά, στα πλαίσια του Ν. 1876/1990, στην αντιμετώπιση της κρίσης.

Το ερώτημα αυτό θα πρέπει κατά τη γνώμη μου να απαντηθεί τόσο από την Κυβέρνηση, η οποία ενδεχόμενα να σκέπτεται ότι μία τέτοια λύση θα την απήλλασσε από οποιαδήποτε αμφίβολης συνταγματικότητας νομοθετική παρέμβαση «παγώματος» των αποδοχών στον ιδιωτικό τομέα, όσο και από τα μέρη που είναι κατά τη γνώμη μου και το πιο σημαντικό.

III. Ο θυμός στην κοινωνία είναι γενικευμένος και στρέφεται κατά πάντων, εναντίον οποιουδήποτε θεωρείται ότι συμμετείχε στο «σύστημα εξουσίας» της χώρας τα τελευταία χρόνια.

Μην προσθέσουμε άλλο ένα λιθαράκι σ' αυτόν το θυμό, στον κόσμο της εργασίας, με την κατάργηση της υφιστάμενης διαιτησίας, η οποία δίνει μία διέξοδο και δεν αφήνει αρρυθμιστες καταστάσεις στους χώρους όπου ο συσχετισμός των δυνάμεων δεν βοηθά για την εξεύρεση λύσης στα εργασιακά προβλήματα.

Η σημαντικότητα το θεσμού του Ο.ΜΕ.Δ. δεν συνδέεται με το αν προσφεύγουν λίγοι ή οι αδύνατοι, αλλά η δυνατότητα προσφυγής οποιουδήποτε σε ένα αξιόπιστο και πραγματικά ανεξάρτητο οργανισμό.

Κι αυτό είναι πιο σημαντικό σήμερα, που δίκαια ή άδικα σε μερικές περιπτώσεις, αμφισβητούνται κορυφαίοι θεσμοί της Δημοκρατίας, όπως τα ΣΥΝΔΙΚΑΤΑ, ΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΟΜΜΑΤΑ, Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ, κ.λ.π..

Το κύριο, κατά τη γνώμη μου, ζήτημα, το οποίο θα οδηγήσει στην απαξίωση του Ο.ΜΕ.Δ. θα είναι η κατάργηση της υφιστάμενης, επικουρικού χαρακτήρα, μονομερούς προσφυγής από την εργατική πλευρά στη διαιτησία, σ' αυτή την κρίσιμη φάση.

Επιλογές τέτοιου είδους θα προκαλέσουν σοβαρά κοινωνικά προβλήματα με απρόβλεπτες επιπτώσεις.

Αυτή τη στιγμή, κατά τη γνώμη μου, έχουν διαμορφωθεί δύο τάσεις στην κοινωνία.

Η μία μέσα στα πλαίσια της Δημοκρατίας αγωνίζεται για την υπέρβαση της κρίσης προβληματιζόμενη και για σημαντικές πτυχές του πολιτικού μας συστήματος και η άλλη αγωνίζεται τυφλά, με τη χρήση ανεξέλεγκτης βίας, για το γκρέμισμα του «παλιού» χωρίς προτάσεις για το «καινούργιο».

Μία λύση λοιπόν προσφυγής στη διαιτησία μόνο με κοινή συμφωνία των μερών, η οποία ενδεχομένως να κινείται στα πλαίσια της Συνταγματικής τάξης, δεν θα είναι κατά τη γνώμη μου στην παρούσα φάση ωφέλιμη ούτε για τους κοινωνικούς ανταγωνιστές αλλά ούτε και για την κοινωνία.

Και όσοι ενδεχόμενα νοιώθουν ικανοποιημένοι από μια τέτοια προοπτική, νομίζω ότι προσεγγίζουν στενά και βραχυπρόθεσμα το ζήτημα, αγνοώντας τις κοινωνικές επιπτώσεις οι οποίες θα επηρεάσουν και τα δικά τους συμφέροντα.

Λύσεις με μεταφορά «μοντέλων» που βασίζονται σε άλλα κοινωνικά και ιστορικά δεδομένα άλλων κρατών ή πολιτισμών θα είναι λάθος.

Κατά τη γνώμη μου το ζήτημα της κατάργησης της υφιστάμενης, επικουρικού χαρακτήρα, διαιτησίας, με μία άλλη που θα βασίζεται στην κοινή προσφυγή (δεν αναφέρομαι στο δικαίωμα και της εργοδοτικής πλευράς μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία, πρόταση με την οποία συμφωνώ) θα πρέπει να αντιμετωπισθεί όταν είναι ώριμες οι συνθήκες, (που δεν είναι σήμερα) και με τη συναίνεση των κοινωνικών ανταγωνιστών. Και για να έχουμε ένα στίγμα να θυμηθούμε μια δήλωση του Ρούζβελτ το 1933: ***«Το μέτρο της ανόρθωσης θα είναι να ακολουθήσουμε κοινωνικές αρχές υψηλότερες από το στενό χρηματικό κέρδος».***

Αθήνα, 12 Μαΐου 2010

Λάμπρος Σέμπος

Δικηγόρος